

Carretera de l'institut "Pere Vives Vich"

Montserrat Coberó i Farrés

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

SUMARI

1. Introducció	3
2. Desenvolupament dels treballs	5
3. La seqüència estratigràfica	7
4. Les estructures funeràries	9
5. Matriu de la seqüència estratigràfica	14
6. Els materials	16
7. Conclusions	19
Annexes	22

INTRODUCCIÓ

El jaciment inventariat dins la carta arqueològica de l'Anoia amb el nom de *Carretera Institut "Pere Vives Vich"* està situat en el sector oest del terme municipal d'Igualada (Anoia), a una alçada de 322 m.s.n.m. Aquest jaciment es troba en una parcel·la triangular de terra, actualment de propietat municipal, que està envoltada per diverses vies de comunicació (Avinguda Emili Vallés i Avinguda Àngel Guimerà) (veure fotografies número 1 i 2), enmig d'una àrea destinada a grans equipaments de caràcter públic (Escola Emili Vallés i Institut Pere Vives Vich) i al costat d'un sector destinat a construccions de vivendes particulars (veure fotografia número 3). Aquesta parcel·la havia estat, fins fa poques dècades, un camp dedicat al conreu de secà (probablement ametllers) i anteriorment s'havia destinat al conreu de la vinya.

La intervenció d'urgència va estar motivada per la necessitat de procedir a l'estudi d'unes restes arqueològiques parcialment destruïdes fa uns quinze anys, durant les tasques de rebaix de terres per a la construcció de l'Avinguda Emili Vallés que permetia l'accés a l'Institut Pere Vives Vich. Les restes arqueològiques que no havien estat totalment destruïdes eren tres sepultures de *tegulae* romanes, segons es podia observar en el tall estratigràfic conservat al costat de l'Avinguda Emili Vallés (veure fotografies número 4, 5 i 6). La urgència de la intervenció arqueològica venia determinada per l'existència d'un fort procés d'erosió que en els darrers temps havia començat a malmetre les restes d'una d'aquestes tombes.

Els treballs d'excavació s'iniciaren el dia 29 de juliol i finalitzaren el 4 d'agost. Tal com s'havia previst en el pla d'actuació entregat al Servei d'Arqueologia, s'obriren dues Brees de treball que permetien excavar les tres tombes conegudes i les seves immediacions. La primera àrea, denominada sector A-B, contenia les restes de dues de les sepultures conegudes i la segona, anomenada sector C-D, s'estenia al voltant de la tercera tomba.

Durant l'excavació del Sector C-D es va observar, en l'extrem oest de l'àrea delimitada, la presència de les restes d'un altre enterrament, de característiques similars a les tres que ja es coneixien. Vam posar-nos en contacte amb el Servei d'Arqueologia per comentar la troballa i vam obtenir autorització per ampliar l'àrea d'excavació prevista. Vam procedir a eixamplar el sector C-D l'espai estrictament necessari per a poder excavar la nova tomba i estudiar-ne els estrats adjacents.

DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

En els dos sectors d'excavació es va realitzar una excavació estratigràfica independent, amb una identificació diferent per a les diverses unitats estratigràfiques localitzades en cada un d'ells. Les unitats estratigràfiques han estat designades amb tres dígit el primer dels quals serveix per a identificar el sector al que pertanyen (sector A-B número 1 i sector C-D número 2) i els dos següents designen a cada una de les diferents unitats.

Cada unitat estratigràfica ha estat dibuixada en planta, fotografiada i acotada meticulosament. Simultàniament al desenvolupament del procés d'excavació, cada unitat estratigràfica ha estat descrita en una fitxa i ha passat a integrar el *matrix* de cada sector d'excavació, seguint el mètode Harris.

Els treballs es desenvoluparen segons estava previst, però es va haver de fer front a una greu problemàtica, el mal estat de conservació de les restes òssies i dels materials ceràmics. Aquest mal estat de conservació és degut a múltiples causes però fonamentalment a la poca profunditat en que es trobaven les restes arqueològiques. Aquest fet ha ocasionat l'alteració i parcial destrucció de dues de les tombes per efecte de l'arada i l'alteració de bona part de les restes arqueològiques a causa de l'exposició als canvis climàtics (gelades, plujes, etc.). Una altra causa que ha incidit en el mal estat de conservació de les restes arqueològiques ha estat la seva pròpia feblesa. Aquest és el cas de diverses *tegula* mal cuites i de les restes òssies de les dues tombes infantils, en les quals tan sols es conservaven alguns fragments d'ossos de braços i cames, alguna costella i els cranis en mol mal estat.

El pessim estat de conservació de les teules i les restes òssies va condicionar el procés de treball perquè alhora que calia procedir a un acurat i lent procés d'excavació, per evitar la pèrdua de la més mínima resta material (especialment les òssies), calia procedir a la seva consolidació immediata en molt casos, per a

poder continuar excavant sense que això impliqués la seva fragmentació o destrucció. Posteriorment, per a l'extracció d'alguns ossos i de nombroses *tegulae* va ser necessari efectuar un engassat que permetés conservar-los íntegres i sense perdre la forma originària i posteriorment emmagatzemar-los en les millors condicions possibles, abans d'iniciar el seu procés de restauració en el laboratori. Per a les tasques de consolidació dels materials es va utilitzar Paraloid dissolt en acetona, en una proporció del 5%, el 10% o el 15% (segons l'estat dels materials o el tipus de treball que es realitzava).

Les restes òssies van ser embolcallades amb paper d'alumini i plàstic encoixinat amb la finalitat de conservar-los en unes condicions òptimes (absència de llum, grau d'humitat constant i absència de risc de fractura) fins que es pugui procedir a la seva neteja i estudi.

Al final de la campanya d'excavacions vam comptar amb la col.laboració d'un expert en vol lliure amb motor (veure fotografia número 7) que va realitzar unes fotografies aèries de la zona d'excavació que ens donen una imatge de conjunt de les inhumacions localitzades (veure fotografia número 8).

La cura amb que han estat tractats aquests materials arqueològics (ossis i ceràmics) té la finalitat de poder dipositar-los, un cop finalitzat el seu estudi, en el Museu Comarcal de l'Anoia, en les millors condicions possibles. Tenint en compte que la comarca de l'Anoia no és excepcionalment rica en restes arqueològiques d'època romana es va considerar convenient de poder furnir el museu amb aquests nous materials entregats en les millors condicions possibles i amb tota la informació necessària per a la seva musealització per si algun dia els responsables del Museu Comarcal de l'Anoia consideren convenient de fer-ho.

De cada unitat estratigràfica s'han recollit tots els materials que contenien, fins i tot els de cronologia moderna-contemporània dels estrats superficials. Els materials recuperats han estat netejats, consolidats i siglats. Posteriorment s'han inventariat i s'ha procedit a dibuixar els elements interessants.

LA SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA

En ambdós sectors d'excavació (A-B i C-D) la seqüència estratigràfica posada al descobert ha mostrat les mateixes característiques. A la capa de terra superficial, pobra en matèria orgànica, hi arrelava una minsa vegetació d'herbàcies i matolls punxents, espècies pròpies de les terres de secà on el conreu ha estat abandonat. Aquesta capa de terra superficial (U.E. 101 i 201, respectivament) (veure fotografies número 9 i 10) contenia alguns fragments de ceràmica i vidre de cronologia recent (moderna i contemporània).

Sota la capa d'humus i arrels, descrita en el paràgraf anterior, apareixien les restes del que s'ha denominat la Fase II d'ocupació del jaciment. Aquesta fase correspon als vestigis del període en que aquesta àrea va estar destinada al conreu. Diversos testimonis orals ens han informat que aquesta zona va estar dedicada a la plantació d'ametllers i que anteriorment havia estat ocupada per la vinya. Aquestes informacions han estat confirmades per les evidències conservades en la seqüència estratigràfica. Sota l'estrat de terra superficial es va localitzar una capa de terra argilosa barrejada amb alguns còdols petits (U.E. 102 i 202, respectivament) (veure fotografies número 11 i 12 respectivament), amb un gruix mitjà de 10-15cm., que constituïa la capa de terres remenades per l'arada. Aquesta capa estava cobrint el nivell d'arrasament provocat per l'acció de l'arada (U.E. 114 i 215, respectivament) i que ha retallat el substrat geològic, el reompliment de les rases d'adobament modernes, les estructures d'enterrament tardorromanes, etc.

Immediatament per sota van aparèixer dues rases d'adobament, una en cada sector excavat, de les que solien realitzar-se en les vinyes per afavorir el creixement dels ceps. Ambdues rases (U.E. 104 i 214, respectivament) (veure fotografies número 13 i 14, respectivament) presenten orientacions diferents, fet que ens indueix a sospitar que l'etapa en que aquesta zona va estar destinada al conreu de la vinya fou llarga i es va procedir a replantar-la en diverses ocasions, canviant (al menys en una d'elles) l'orientació de les filades. Els pocs materials que contenia la terra que reomplia aquestes rases (U.E. 108 i 208) (veure fotografies número 15 i 16, respectivament) són de cronologia moderna i contemporània. Aquestes rases d'adobament estaven excavades retallant el

substrat geològic i, en dues ocasions, les restes funeràries de la Fase I.

La Fase I està formada per les restes d'una necròpolis de l'antiguitat tardana que s'estenia per aquest punt elevat de la terrassa del riu Anoia, des d'on hi ha un ampli camp de domini visual. La necròpolis s'estenia per la zona ocupada actualment per l'Avinguda Emili Vallès i fou arrasada durant les obres de construcció, ara fa poc més de vint anys. En el tall de terra deixat al costat oest de l'avinguda eren observables les restes de tres sepultures de tègula seccionades, que testimoniaven la continuació de la necròpolis en el retall de terra conservat al costat de l'avinguda. En cada un dels sectors d'excavació foren localitzades les restes de dues sepultures, corresponents a dos individus adults en el sector A-B i a dos infants en el sector C-D.

Les fosses practicades per acollir les restes humanes estaven retallant el substrat geològic (U.E. 113 i 211, respectivament) que mostra les característiques habituals de les terrasses fluvials. Està constituït per una acumulació de còdols de dimensions heterogènies, predominant els petits i mitjans, ben cimentats per l'acció dels components calcaris del sòl, arribant a constituir una capa dura i compacta.

LES ESTRUCTURES FUNERÀRIES

En el sector A-B es van localitzar les restes de dues sepultures (A i B) d'individus adults, seccionades per la construcció de l'avinguda Emili Vallès. En el sector C-D es van posar al descobert dues inhumacions més (C i D), corresponents a dos infants de curta edat que es conservaven quasi senceres.

INHUMACIÓ A:

Aquesta sepultura, la situada més al nord, estava en mol mal estat de conservació. L'extrem oest apareixia seccionat per l'avinguda. La resta de la tomba estava molt arrasada per l'acció de l'arada. La fossa construïda per a contenir la inhumació es trobava a poca profunditat de la superfície actual de la zona (menys fonda que les altres tres estructures funeràries excavades que s'han conservat millor). Aquest factor ha estat el causant que hagi perdut quasi tota l'estructura de *tegulae* que constituïa la coberta de la inhumació. De les *tegulae* que formarien originàriament aquesta coberta, tan sols en quedaven alguns fragments (U.E. 105) (veure fotografia número 17). Alguns d'aquests fragments apareixien, fora del seu emplaçament originari, remenats juntament amb la terra que reomplia la fossa de la tomba (U.E. 106) (veure fotografia número 17). Altres fragments encara continuaven col·locats en la seva posició originària, fet que ens dona indicis per indicar la presència en aquesta tomba d'una coberta a doble vessant, com succeeix en dues més de les excavades.

Les restes humanes (U.E. 103) (veure fotografia número 18) apareixien en molt mal estat de conservació a causa de l'exposició a la intempèrie pel fet de conservar-se a poca profunditat respecte a la superfície actual del sòl. Els peus havien desaparegut completament, així com la zona dels genolls i les mans. La columna vertebral, l'estèrnium i les costelles estaven en molt mal estat. Els malucs, els fèmurs i part dels braços es conservaven parcialment però amb una major grau de solidesa. Els ossos corresponen a un individu adult, seccionat a l'alçada del tòrax, col·locat en decúbit supí, amb les cames estirades i els braços

estesos al costat del cos, amb el canell esquerra descansant sobre el maluc esquerra i el dret reposant al costat del maluc dret, sobre la base de *tegulae*.

L'individu fou dipositat sobre una filada de *tegulae* (U.E. 105) (veure fotografia número 19) col·locades formant una superfície plana. Aquestes teules estaven en molt mal estat de conservació i va ser necessari procedir a fer-hi un engassat per poder-les treure senceres. L'estructura i les restes humanes foren dipositades a l'interior d'una fossa rectangular (U.E. 110) orientada est-oest, amb el cap de l'individu en l'extrem oest (desaparegut) i els peus a l'est. L'erosió per acció antròpica ha deformat la part superior de la fossa, però en el fons es conservava la forma originària, tal com es pot observar en el dibuix corresponent. Reomplint la fossa hi havia un estrat (U.E. 106) (veure fotografia número 17) de terra argilosa fina, amb alguna pedra petita. Aquest estrat contenia un fragment de ceràmica ibèrica molt rodada i un gratador de sílex. La ceràmica ibèrica formava part dels materials que corrien per la superfície d'aquesta zona en el moment de construir la tomba. Procedien d'un jaciment proper situat a l'altre costat de l'avinguda Emili Vallès. L'element de sílex pot tenir la mateixa procedència.

INHUMACIÓ B:

La segona sepultura, tot i estar seccionada, com la anterior, per la construcció de l'avinguda que condueix a l'Institut Pere Vives Vich, és la que s'ha conservat en millors condicions de les quatre localitzades. Això és degut a que la fossa estava excavada a major profunditat que les anteriors, fet que ha impedit que fos destruïda per l'acció de l'arada o deteriorada per segles d'incidència de les variacions climàtiques (gelades, humitat, sequera, etc.).

Aquesta sepultura estava construïda amb una estructura (U.E. 109) (veure fotografia número 20) del tipus de tomba de *tegulae* a doble vessant, amb una *tegulae* vertical als peus (és de suposar que n'hi hauria una de similar a la capelera desapareguda) i una base formada per una filada recta de *tegulae*, amb alguns fragments complementaris que cobrien l'espai restant, entre la filada i el límit de la fossa (veure fotografia número 24). Cal destacar la total absència d'*imbrex* i la seva substitució per alguns fragments de *tegulae* que cobrien la juntura superior de les *tegulae* que formaven la coberta triangular, en la zona

situada prop dels peus de la tomba.

Aquesta estructura fou construïda a l'interior d'una fossa (U.E. 111) rectangular, d'angles arrodonits, amb les parets verticals i el fons quasi pla. La fossa i el conjunt de la tomba apareix orientada est-oest, amb el cap de l'individu en l'extrem oest i els peus vers l'est. Un cop totalment construïda la caixa de *tegulae* es va reomplir la resta de l'espai, fins a colmar tota la fossa, amb terra argilosa barrejada amb alguns còdols petits (U.E. 107). Entre aquesta terra va aparèixer un fragment de vora de ceràmica a mà tardoromana que comentarem més endavant.

Les restes humanes contingudes en aquesta tomba (U.E. 112) (veure fotografia número 24), tot i la seva fragilitat, es conservaven en millors condicions que les de les altres sepultures. La posició d'alguns ossos (per exemple les mans) és atípica i anatòmicament antinatural. La situació d'algunes altres restes (ex. la presència d'una ròtula localitzada prop del colze) permet deduir la presència de rosegadors dins la tomba, quan el cadàver ja es trobava en un estat avançat de descomposició. El cos va ser dipositat en decúbit supí, amb les cames estirades i els peus junts. El braç esquerra fou col·locat recte, amb el canell descansant sobre el maluc esquerra i el braç dret flexionat sobre la panxa, amb el canell descansant, igual que l'altre, sobre el maluc esquerra. Com succeïa en la tomba anterior, en aquesta les restes humanes van ser dipositades sobre una filada de *tegulae* col·locades formant una superfície plana.

INHUMACIÓ C:

Aquesta tomba, amb el fons a poca profunditat de la superfície actual, estava força malmesa per l'acció de l'arada, havia perdut tot vestigi de la coberta i sols conservava algunes de les *tegulae* que formaven els costats de l'estructura (U.E. 204) (veure fotografia número 25). Per la posició en que van aparèixer aquestes *tegulae* laterals (veure fotografia número 28) sembla que aquesta tomba no s'ajustava al tipus de coberta a doble vessant, com els altres exemplars, sinó que correspondria a un tipus diferent. Fou construïda amb *tegulae* col·locades verticalment com a revestiment dels quatre costats de la fossa rectangular i les restes humanes van ser dipositades directament sobre el fons pla de la fossa

(sense base de tegulae, a l'igual que l'altra tomba infantil). No es conservava cap vestigi de la coberta d'aquesta estructura. Possiblement seria una tomba en forma de caixa, amb estructura de secció rectangular, amb coberta plana i que utilitzava com a base el fons de la fossa rectangular construïda per a dipositar-hi l'estructura que protegia en el seu interior les restes humanes.

La fossa (U.E. 210) (veure fotografia número 29) tenia una forma rectangular, amb els angles arrodonits i el fons pla. Reomplint-la hi havia un estrat (U.E. 203) (veure fotografia número 25) de terra bastant argilosa que contenia un fragment informe de ceràmica a mà tardoromana i un petit fragment de vidre.

Les restes humanes (U.E. 205) (veure fotografies número 26 i 27) contingudes en aquesta tomba corresponen a un infant, segurament entre els 6 i els 8 anys, que estava en procés de canviar la dentició de llet per les dents definitives. Les seves restes estaven en molt males condicions. Tan sols es conservava el crani, en un relatiu bon estat, juntament amb part dels fèmurs, alguns fragments de costelles i restes dels ossos dels braços.

INHUMACIÓ D:

La quarta sepultura, situada molt a prop de l'anterior, es trobava en molt bon estat de conservació (veure fotografia número 30). Es tracta d'una tomba construïda amb una estructura (U.E. 206) (veure fotografia número 31) de *tegulae* formant una coberta a doble vessant i amb una *tegulae* vertical a la capelera i una altra als peus. Com en el cas de l'anterior tomba infantil, aquesta tampoc disposava d'una base de *tegulae* sobre la qual dipositar les restes humanes.

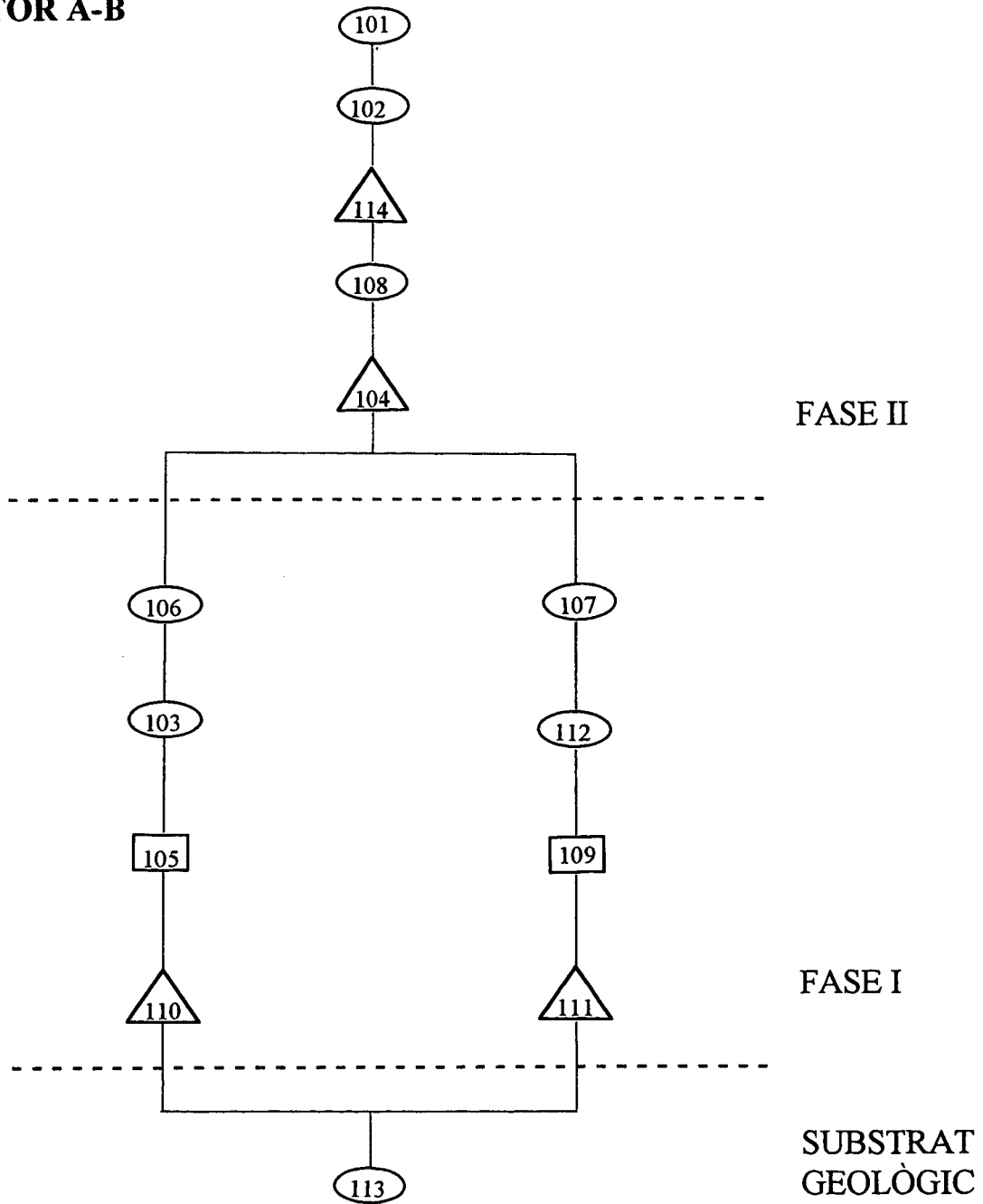
Les restes òssies (U.E. 207) (veure fotografia número 32) contingudes en aquesta tomba corresponien, com en el cas anterior, a un infant i es trobaven igualment en molt mal estat de conservació. El crani estava parcialment conservat, igual que els fèmurs i algunes restes dels ossos del cos i dels braços, difícils d'identificar perquè estan molt deteriorats. Sota les restes òssies hi havia un estrat de terra marró (U.E. 212) (veure fotografia número 33), molt fina, que formava

una fina pel·lícula de un centímetre i mig de gruix i que cobria el fons lleugerament còncau de la fossa. Aquesta terra podria tenir el seu origen en algun tipus de material orgànic col·locat per formar una base sota el cadàver de l'infant. La terra d'aquest estrat fou garbellada amb molta cura i es va recuperar una petita partícula de matèria negra bastant dura que podria ser un petit fragment de carbó mineral.

La fossa (U.E. 213) (veure fotografia número 34), com en els casos anteriors, era de forma rectangular amb els angles arrodonits i les parets verticals. La part superior estava lleugerament erosionada i mostrava una obertura una mica major i més irregular que el fons. Entre el retall de la fossa i l'espai tancat per l'estructura de lloses hi havia un estrat (U.E. 209) (veure fotografia número 30) de reompliment, format per terra argilosa barrejada amb alguns còdols ben petits.

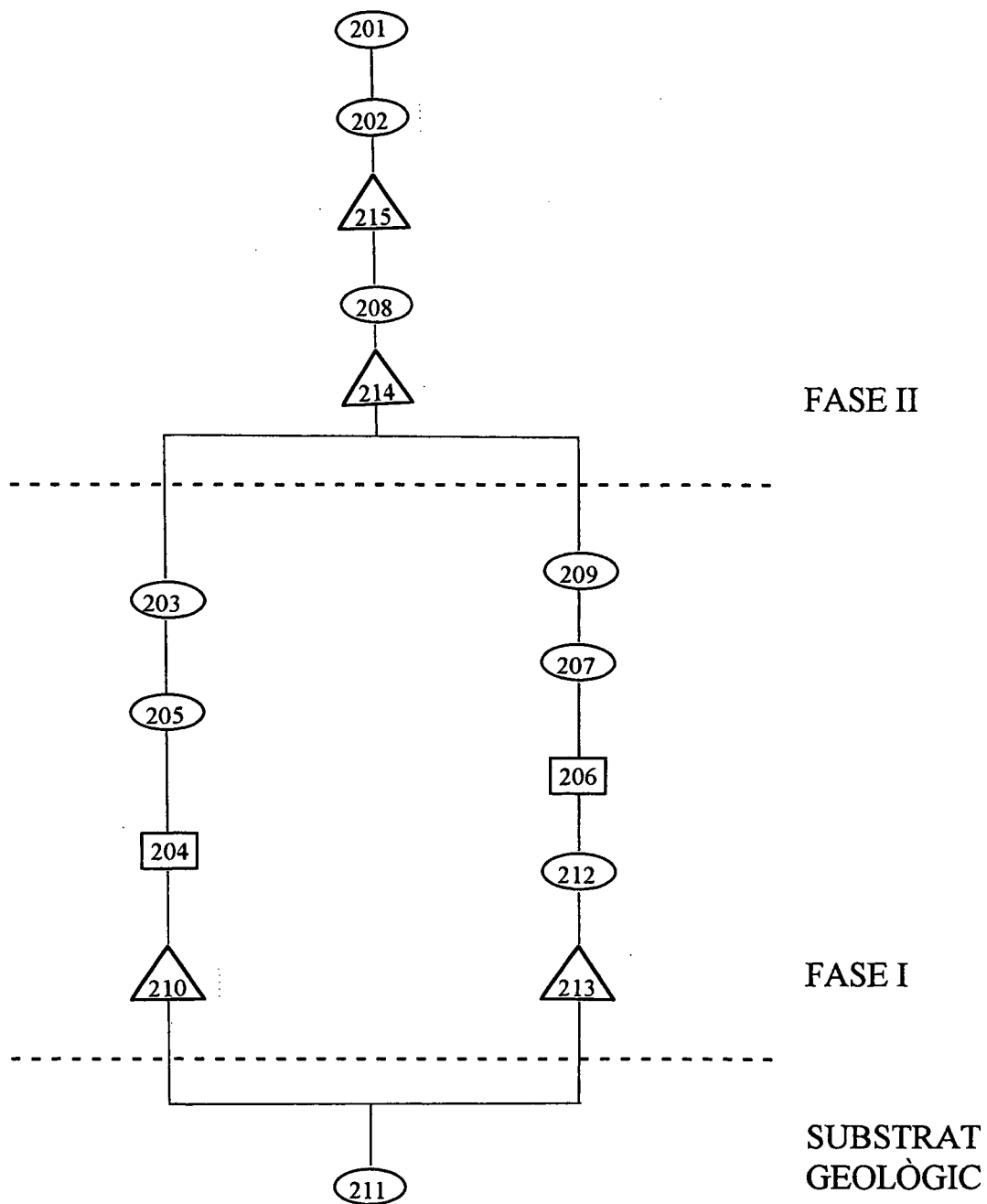
MÀTRIX DE LA SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA

SECTOR A-B

MÀTRIX DE LA SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA

SECTOR C-D

ELS MATERIALS

Com és habitual en les necròpolis els materials arqueològics recuperats durant l'excavació consisteixen fonamentalment en les restes humanes, en aquest cas de quatre individus (dos adults i dos infants), i en els elements que formen l'estructura d'enterrament (un total de 40 grans fragments de *tegulae*, algunes quasi senceres).

A part d'aquests elements en aquest jaciment han aparegut, en els estrats superficials i en les terres remenades per l'acció del conreu durant aquests darrers segles (Fase II), diversos fragments de ceràmica d'època moderna, vidriada i comuna, juntament amb alguns elements de vidre i un botó de bronze.

Contemporanis al moment de construcció de la necròpolis (Fase I) han aparegut, formant part del reompliment de dues tombes diferents, dos fragments de ceràmica a mà tardorromana, un d'ells informe, de pasta poc depurada, coloració gris amarronada, coccio reductora, desgredant petit però abundant, amb predomini de partícules de moscovita. L'altre fragment és una vora d'un gran bol de parets corbes fabricat amb una pasta grollera, amb abundants partícules de desgredant blanques (possiblement quars), cuita en atmosfera reductora i amb una coloració gris amarronada. Correspon a una peça del tipus de producció que Fulford i Peacock anomenaren *Handmade Ware*. La cronologia d'aquestes produccions és relativament àmplia i la simplicitat de la forma permet trobar-ne diferents paral·lels. Presenta similituds amb peces de les produccions 1.1 i 1.2 documentades a Cartago¹, datades entre finals del segle IV i el segle VI d.C. També presenta un clar paral·lelisme, tant tipològic com respecte a les característiques del sistema de fabricació i al tipus de pasta (semblant però no idèntica), amb una de les produccions estudiades per Paul Reynolds entre les ceràmiques localitzades a la vall del Vinalopó², la *Handmade Ware 8*, datada

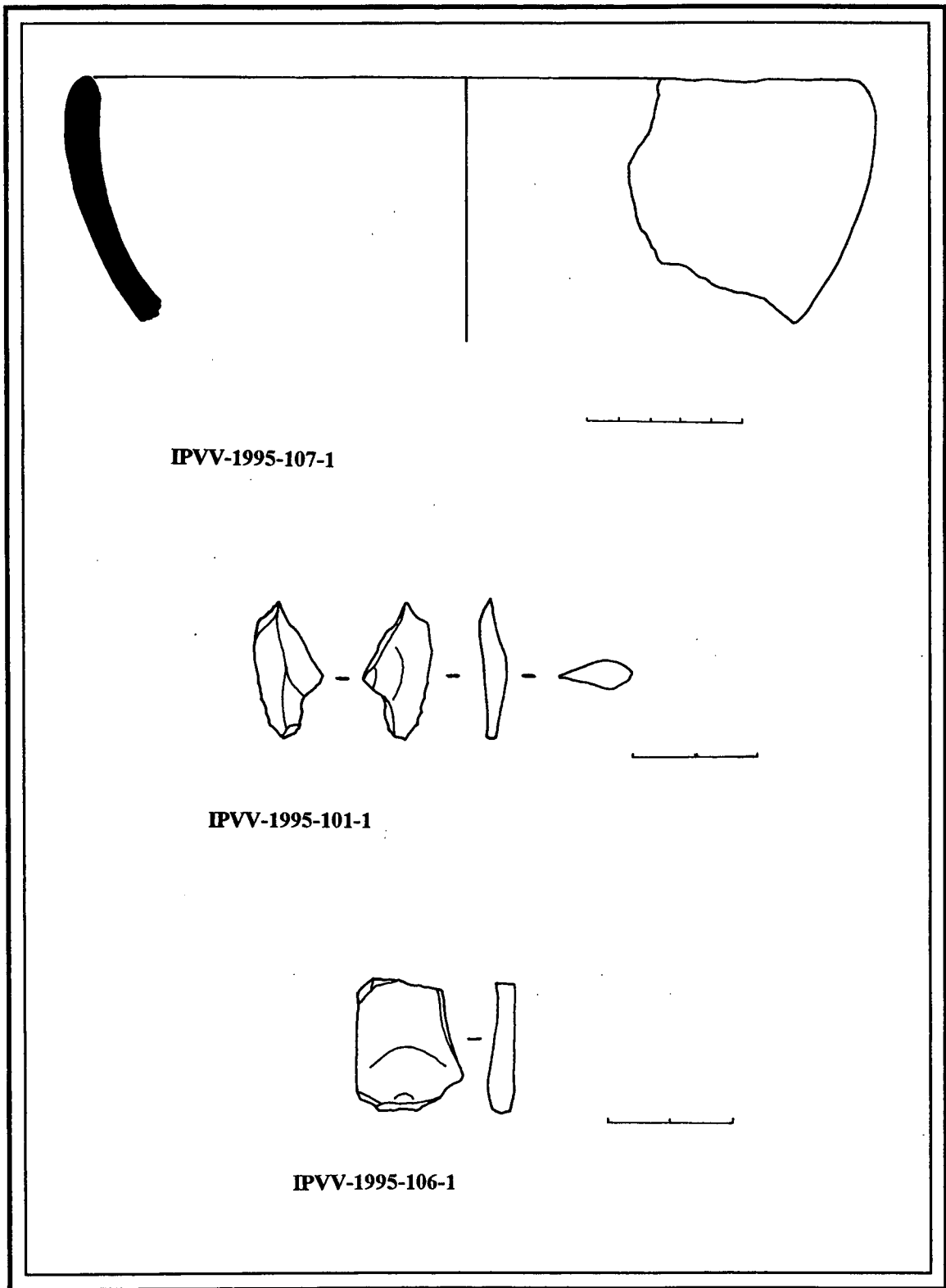
¹FULFORD, M.G. i PEACOCK D.P.S.: *The Avenue du President Habib Bourguiba*. Salammbò, "Excavations at Carthage: The British Mission", vol. 1, 2, Sheffield, 1984, pàgs. 8-11 i 156-165.

²REYNOLDS, Paul: *Settlement and Pottery in the Vinalopó Valley (Alicante, Spain) A.D. 400-700*, BAR International Series, 588, Oxford, 1993, pàgs. 152-153, làmines 68 i 144.

entre finals del segle IV i segle V d.C.

En els nivells de reompliment de les tombes també s'han localitzat altres materials més antics. Concretament, un fragment de ceràmica ibèrica comuna, sense forma i que, sens dubte, procedeix del jaciment ibèric que es troba a pocs metres de la necròpolis, just a l'altre costat de l'Avinguda Emili Vallés, sota les instal·lacions del complexe escolar Emili Vallés. D'aquest jaciment es coneixen alguns materials que afloren pels voltants de l'escola i es considera un petit hàbitat de l'ibèric ple, amb possible perduració durant l'ibèric final. Materials procedents d'aquest hàbitat s'escamparien per l'entorn durant els segles següents al seu abandó (fenomen que continua en l'actualitat) i en el període d'utilització de la necròpolis seria un material abundant present entre les terres superficials de tota aquesta zona. Per aquest motiu apareix formant part del reompliment de la tomba.

Possiblement el fragment de sílex que acompanyava el fragment de ceràmica ibèrica tenia la mateixa procedència que aquesta. És més incert l'origen del burí de sílex localitzat en l'estrat superficial del sector A-B. Prop de la zona on es troba el jaciment excavat, es va localitzar fa anys, dins la mateixa terrassa del riu Anoia, un taller de sílex paleolític (jaciment conegut amb el nom de Sant Jaume Sesoliveres). El burí localitzat en la superfície de la necròpolis podria tenir una procedència similar.

LÀMINA I: (de dalt a baix) Handmade Ware (S.IV-VI), buri (sílex) i gratador (sílex).

CONCLUSIONS

El jaciment excavat està situat en una terrassa del riu Anoia, en una àrea que durant l'època moderna i contemporània va estar destinada al conreu, de vinya primer i en dates més recents d'ametllers. Aquesta activitat ha deixat unes empremtes en la seqüència estratigràfica (Fase II) i uns materials que ja han estat comentats.

En una fase d'ocupació anterior (Fase I), la més interessant des del punt de vista arqueològic, aquesta àrea estava ocupada per una necròpolis d'inhumació. Aquesta necròpolis està situada en un punt prominent dins el fons de la Conca d'Odena, des d'on es pot observar un ampli espai de la Conca i bona part de la llera del riu. Es troba molt a prop de la confluència de la riera de l'Espelt amb el riu Anoia. La situació prominent d'aquest indret queda reflectida igualment per la presència (a molts pocs metres de la necròpolis) d'un assentament ibèric instal·lat en l'espigó format per la confluència d'aquests dos cursos d'aigua. Escollir un emplaçament dominant i elevat respecte l'entorn, com ja és ben sabut, és una característica força habitual en les necròpolis tardoantigues i alto-medievals. La proximitat d'aquest jaciment ibèric resta tota significació cronològica a la localització d'alguns petits fragments de ceràmica ibèrica en el transcurs de l'excavació de la necròpolis.

Durant aquesta campanya d'excavació s'han localitzat quatre dels enterraments que formen part d'aquesta necròpolis. En la distribució d'aquests enterraments s'observa, segons indica l'evidència tan reduïda de què disposem en aquests moments, que hi ha una zona de la necròpolis destinada als individus adults i una altra, situada a poca distància, destinada als infants. Lamentablement una bona part d'aquesta necròpolis fou destruïda en construir l'Avinguda Emili Vallès i mai no podrà ser objecte d'investigació, deixant permanentment oberts alguns interrogants.

L'estructura d'enterrament és quasi idèntica en tots els casos. Es retalla una fossa rectangular, de parets verticals, angles arrodonits i fons quasi pla. En el fons s'instal·la una filada recta i plana de *tegulae* col·locades en posició invertida (excepte els individus infantils). Sobre les *tegulae* es diposita el cadàver i aquest es cobreix amb una estructura a doble vessant formada per *tegulae* senceres o grans fragments. En els extrems (capçalera i peus) es situen respectivament unes *tegulae* verticals que acaben de tancar l'estructura. Únicament una de les tombes infantils (inhumació C) sembla ajustar-se a un altre model, el de caixa rectangular, tot i que el mal estat de conservació d'aquest enterrament fa plantejar alguns dubtes. És de destacar la total absència, en tots els casos, de fragments d'*imbrex*, habitual en la major part de les tombes de *tegulae* del període romà.

Les tombes infantils presenten les mateixes característiques que les dels adults però amb la particularitat de no disposar d'una base de *tegulae* plana sobre la qual col·locar les restes de l'individu. Aquesta característica podria estar reflectint la menor importància social dels individus no adults, palesat en el menor esforç i la menor inversió destinats a la construcció de la seva tomba. En el cas de la inhumació D existeix la possibilitat que el cadàver fos dipositat sobre una base de matèria orgànica.

Totes les tombes localitzades estan orientades est-oest, amb el cap en l'extrem de ponent i els peus cap a llevant. Dins d'aquesta orientació habitual, cada una de les tombes presenta uns graus de diferència respecte a l'eix general. Com ja s'ha demostrat en altres necròpolis contemporànies, aquesta diversitat és fruit de les variacions del moviment orbital terrestre. Segons el moment de l'any que es produeix l'enterrament, la tomba, orientada sempre vers el punt de l'horitzó per on surt el Sol, tindrà una disposició o una altra.

La datació d'aquesta necròpolis és bastant precisa. Disposem de diversos factors que ens permeten anar acotant la cronologia. En primer lloc la tipologia de les tombes i els materials emprats per a construir-les únicament poden correspondre a un moment cultural romà o lleugerament posterior. La orientació est-oest de les tombes sembla indicar-nos un context de creences religioses iguals o similars a les que obliguen a orientar cap a l'est totes les tombes dels primers segles alt-medievals. Però per aconseguir una datació més precisa disposem del fragment

ceràmic localitzat en el reompliment de la fossa de la inhumació B, la millor conservada. Es tracta d'un fragment de vora d'un bol de ceràmica feta a mà i datada, com hem vist, entre el segle IV i el VI d.C. Aquest és, per tant, el moment de construcció de la necròpolis, que potser perdura durant un període més ampli però això ens ho hauran de revelar noves investigacions. Aquesta necròpolis estaria relacionada amb la població de la Conca d'Odena en època tardorromana.

Barcelona, 5 de maig de 1998

**CARRETERA DE L'INSTITUT
"PERE VIVES VICH"**

(CAMPANYA 1995)

- ANNEXES -

INVENTARI DELS MATERIALS

CARRETERA DE L'INSTITUT PERE VIVES VICH IGUALADA (ANOIA)

CAMPANYA: 1995
 ZONA: A-B
 U.E.: 706
 FITXA Nº: 4

INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

Nº PEÇA	MATERIAL	Nº FRAGMENT	ELEMENT	GRUIX	DESCRIPCIÓ MATERIALS CERÀMICS															CLASSIFICACIÓ	TIPOLOGIA	CRONOLOGIA	OBSERVACIONS	DIBUIX	FOTOGRAFIA						
					CARACTERÍSTIQUES DE LA PASTA										MODELAT	COLOR	COCCIÓ	SUPERFÍCIES													
					TIPUS	DURES	POROSIT.		DESGREIXANT			ACABAT		DECORACIÓ																	
							QNT.	MID.	QNT.	MID.	ELM.	INT.	EXT.	TIP.				LOC.	MOT.												
	C	1	SE	IN	HD	T	1	1	1	1	IN	TR	A	U	ST	A2							<i>Carmona Vich</i>								
106-7	SI	1	ER																												
	RD	1	DA																												<i>Dent de mussicant</i>

**CARRETERA DE L'INSTITUT PERE VIVES VICH
IGUALADA (ANOIA)**

CAMPANYA: 1995
 ZONA: A-B
 U.E.: 107
 FITXA N°: 5

INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

Nº PEÇA	MATERIAL	Nº FRAGMENT	ELEMENT	GRUIX	DESCRIPCIÓ MATERIALS CERÀMICS														CLASSIFICACIÓ	TIPOLOGIA	CRONOLOGI	OBSERVACIONS	DIBUIX	FOTOGRAFIA				
					CARACTERÍSTIQUES DE LA PASTA										MODELAT	COLOR	COCCIÓ	SUPERFÍCIES										
					TIPIUS	DURES	POROSIT.		DESGREIXANT			ACABAT		DECORACIÓ														
							QNT.	MID.	QNT.	MID.	ELM.	INT.	EXT.	TIP.				LOC.							MOT.			
107-1	C	1	V0	70	M6	D	3	2	5	3	D1	A1	GR	R	A1	A1			Handmade Ware	Bel	S.IV-VI	Restes de polsit a l'exterior						

CARRETERA DE L'INSTITUT PERE VIVES VICH

IGUALADA (ANOIA)

CAMPANYA: 1995
 ZONA: C-D
 U.E.: 201
 FITXA Nº: 9

INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

Nº PEÇA	MATERIAL	Nº FRAGMENT	ELEMENT	GRUIX	DESCRIPCIÓ MATERIALS CERÀMICS													CLASSIFICACIÓ	TIPOLOGIA	CRONOLOGI	OBSERVACIONS	DIBUIX	FOTOGRAFIA	
					CARACTERÍSTIQUES DE LA PASTA						MODELAT	COLOR	COCCIÓ	SUPERFÍCIES										
					TIPIUS		POROSIT.		DESGREIXANT					ACABAT		DECORACIÓ								
					DURS		QNT.	MID.	QNT.	MID.				ELM.	INT.	EXT.	TIP.							LOC.
C	9	SF	5-8	D	HD	2	1	2	1	DI	TR	A	0	A2	A2				Comuna		S.XVIII-XX			
C	7	SF	5	HD	HD	1	1	1	1	IN	TR	A	0	VI	A2				Vidriada		S.XVII-XX	Vidriat marbre		
C	1	SF	4	MD	MD	1	1	1	1	IN	TR	A	0	VI	VI				Vidriada		S.XVII-XX	" "		
BR	1	DI																			S.XIX-XX			
V	1	SF																						

CARRETERA DE L'INSTITUT PERE VIVES VICH

IGUALADA (ANOIA)

CAMPANYA: 1995
 ZONA: C-D
 U.E.: 203
 FITXA Nº: 10

INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

Nº PEÇA	MATERIAL	Nº FRAGMENT	ELEMENT	GRUIX	DESCRIPCIÓ MATERIALS CERÀMICS															CLASSIFICACIÓ	TIPOLOGIA	CRONOLOGIA	OBSERVACIONS	DIBUIX	FOTOGRAFIA			
					CARACTERÍSTIQUES DE LA PASTA										SUPERFÍCIES													
					TIPUS		POROSIT.			DESGREIXANT					MODELAT	COLOR	COCCIÓ	ACABAT								DECORACIÓ		
					TIPO	DURES	QNT.	MID.	QNT.	MID.	ELM.	INT.	EXT.	TIP.				LOC.	MOT.									
	C	1	SF	6	PD	ND	2	2	3	7	H+A	AM	GR	R	ST	AT			Handmade Wht		S.IV-VI d.C							
	V	1	SF																									

CARRETERA DE L'INSTITUT PERE VIVES VICH IGUALADA (ANOIA)

CAMPANYA: 1995
 ZONA: C-D
 U.E.: 204
 FITXA N°: 77

INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

N° PEÇA	MATERIAL	N° FRAGMENTE	ELEMENT	GRUPL	DESCRIPCIÓ MATERIALS CERÀMICS												CLASSIFICACIÓ	TIPOLOGIA	CRONOLOGI	OBSERVACIONS	DIBUIX	FOTOGRAFIA		
					CARACTERÍSTIQUES DE LA PASTA						MODELAT	COLOR	COCCIÓ	SUPERFÍCIES										
					TIPLS	DURES	POROSIT.		DESGREIXANT					ACABAT		DECORACIÓ								
							QNT.	MID.	QNT.	MID.				ELM.	INT.	EXT.							TIP.	LOC.
	CC	4	TE																					
	PE	2																						

CARRETERA DE L'INSTITUT PERE VIVES VICH IGUALADA (ANOIA)

INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

CAMPANYA: 1995
 ZONA: C-D
 U.E.: 205
 FITXA Nº: 12

Nº PEÇA	MATERIAL	Nº FRAGMENT	ELEMENT	GRUIX	DESCRIPCIÓ MATERIALS CERÀMICS										CLASSIFICACIÓ	TIPOLOGIA	CRONOLOGIA	OBSERVACIONS	DIBUIX	FOTOGRAFIA					
					CARACTERÍSTIQUES DE LA PASTA					MODELAT	COLOR	COCCIÓ	SUPERFÍCIES												
					TIPIUS	DURES	POROSIT.		DESGREIXANT				ACABAT								DECORACIÓ				
							QNT.	MID.	QNT.				MID.	ELM.							INT.	EXT.	TIP.	LOC.	MOT.
	RH	1	IN														<i>Restes d'aries d'un infant</i>								

CARRETERA DE L'INSTITUT PERE VIVES VICH IGUALADA (ANOIA)

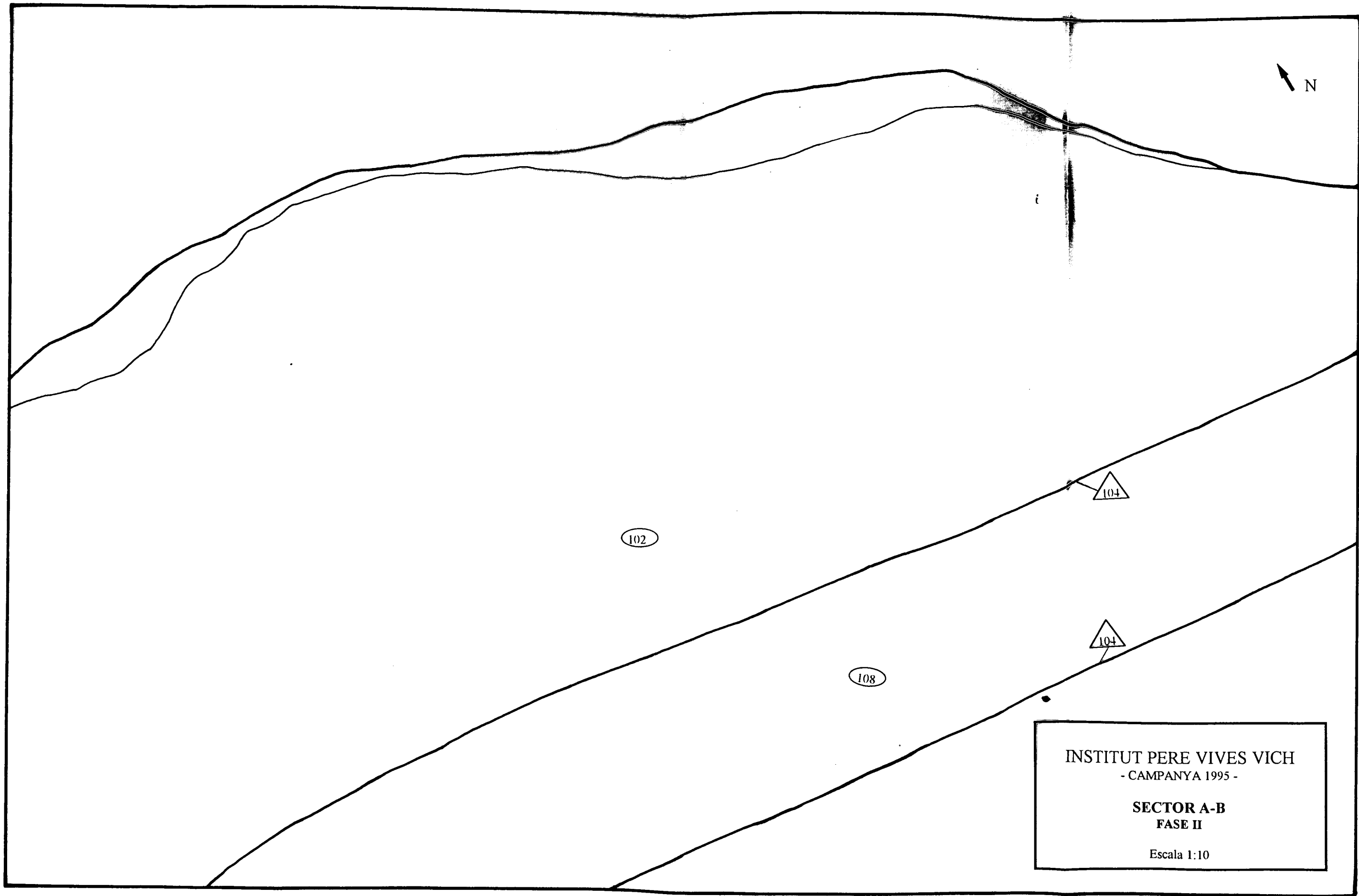
CAMPANYA: 1995
ZONA: C-D
U.E.: 208
FITXA Nº: 15

INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

Nº PEÇA	MATERIAL	Nº FRAGMENT	ELEMENT	GRUIX	DESCRIPCIÓ MATERIALS CERÀMICS												CLASSIFICACIÓ	TIPOLOGIA	CRONOLOGIA	OBSERVACIONS	DIBUIX	FOTOGRAFIA		
					CARACTERÍSTIQUES DE LA PASTA						MODELAT	COLOR	COCCIO	SUPERFÍCIES										
					TIPUS	DURES	POROSIT.		DESGREIXANT					ACABAT		DECORACIÓ								
							QNT.	MID.	QNT.	MID.				ELM.	INT.	EXT.							TIP.	LOC.
C 1	PO	5	MD	MD	2	1	2	1	IN	TR	A	0	VI	VI				Vidriada	Tapadora	S. XVIII-XIX	Incomplet			
C 6	SF	5-8	D	MD	2	1	2	1	IN	TR	A	0	VI	AR				Vidriada		S. XIII-XIX				
C 2	SF	5	MD	MD	1	1	1	1	IN	TR	A	0	ST	AR				Comuna		S. XVII-XX				
C 1	SF	3	MD	MD	1	1	1	1	IN	TR	A	0	VI	VI				Vidriada		S. XVII-XX				
CC 1	T																							
V 1	SF																							

Botó de guardall de faja

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

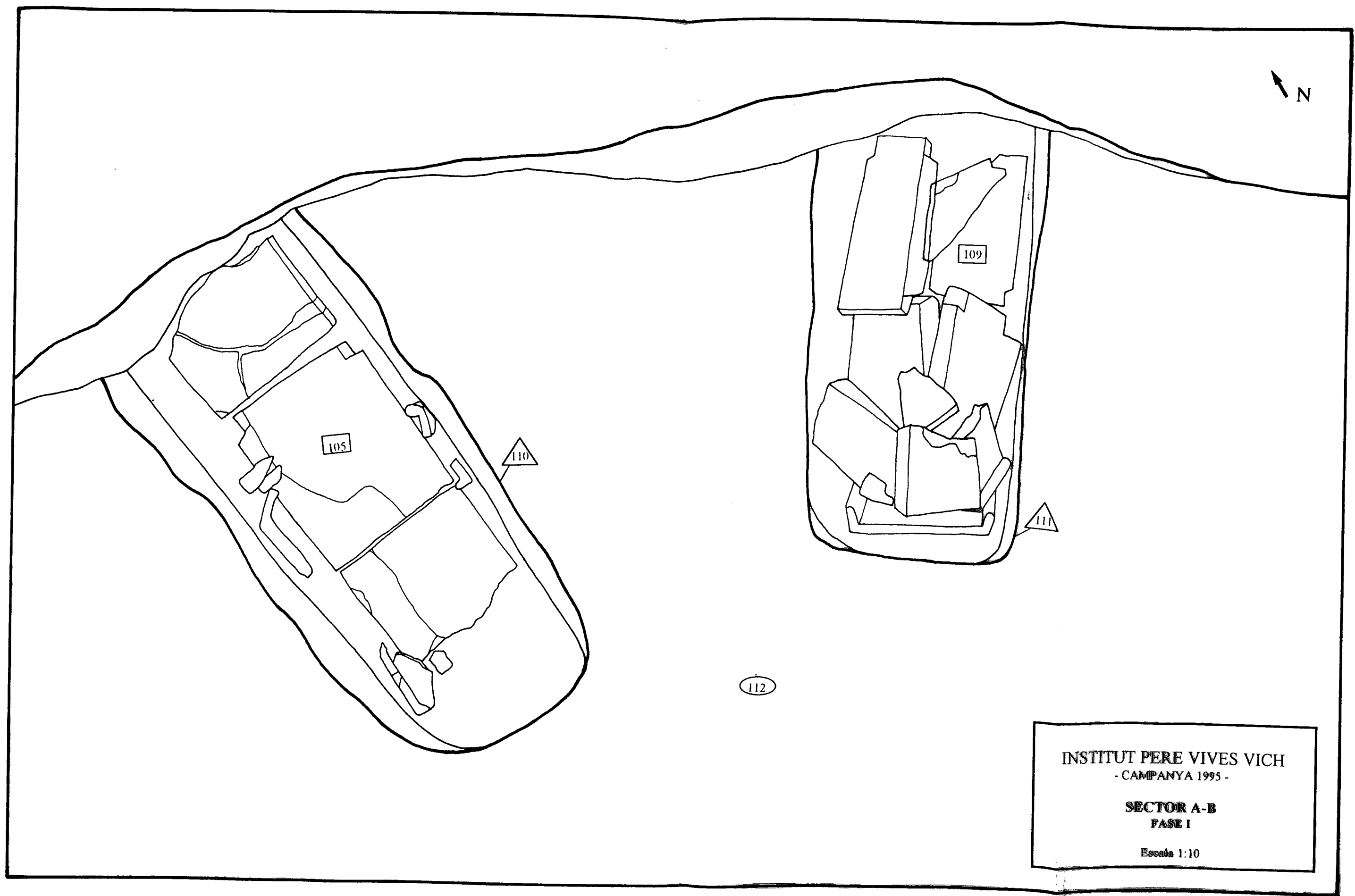

G
 A
 B
 H
 F
 E
 C
 D
 I

1
 3
 2
 5
 4
 6
 9
 10
 8
 7
 11

INSTITUT PERE VIVES VICH
 - CAMPANYA 1995 -
SECTOR A-B
FASE I
 SIGNES D'IDENTIFICACIÓ DE LES TEGULES
 Escala 1:10

INSTITUT PERE VIVES VICH
- CAMPANYA 1995 -
SECTOR A-B
FASE I
Escala 1:10

N

C

G

F

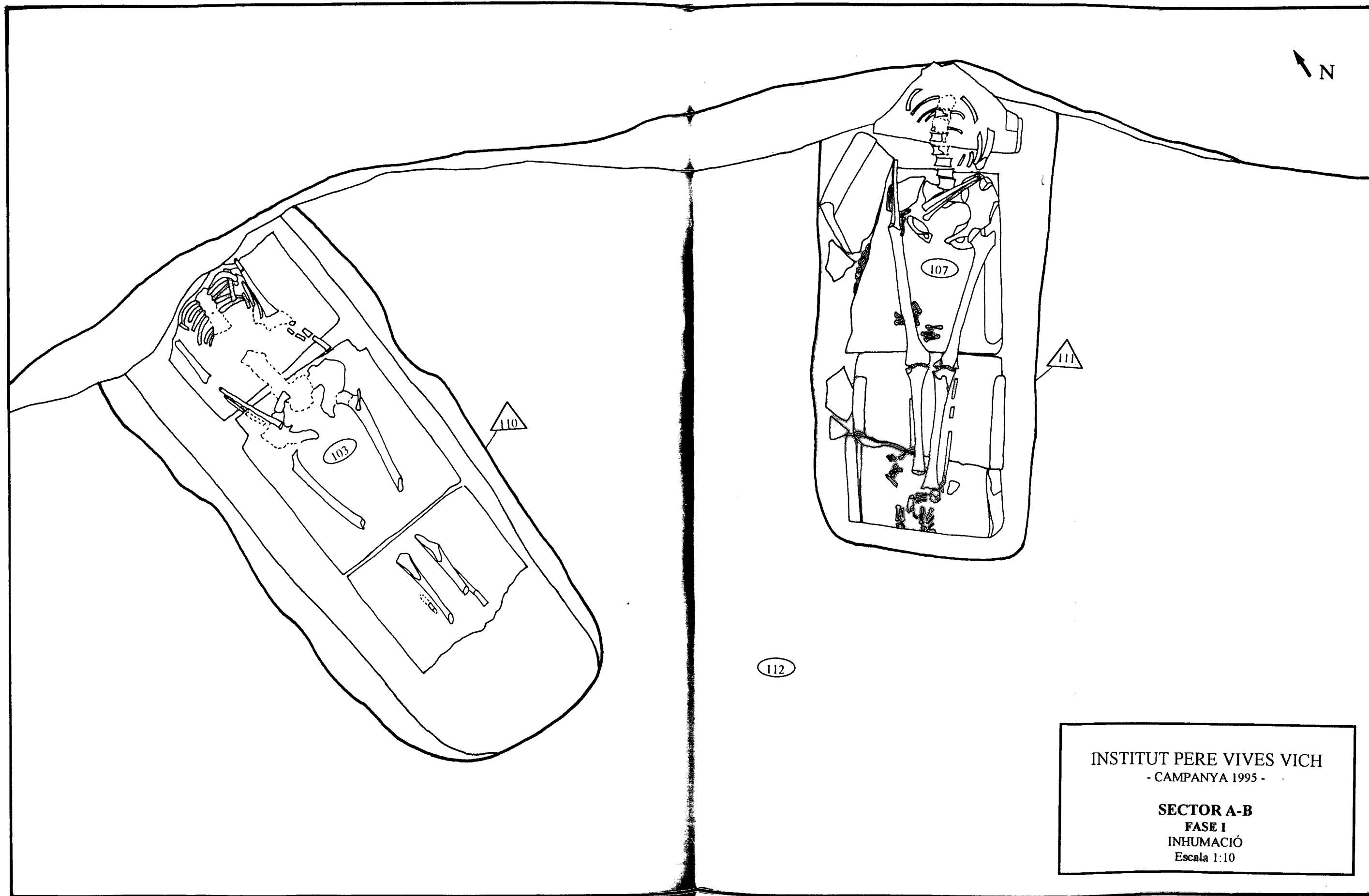
B

E

D

A

INSTITUT PERE VIVES VICH
- CAMPANYA 1995 -
SECTOR A-B
FASE I
SIGNES D'IDENTIFICACIÓ DE LES TEGULES
Escala 1:10

INSTITUT PERE VIVES VICH

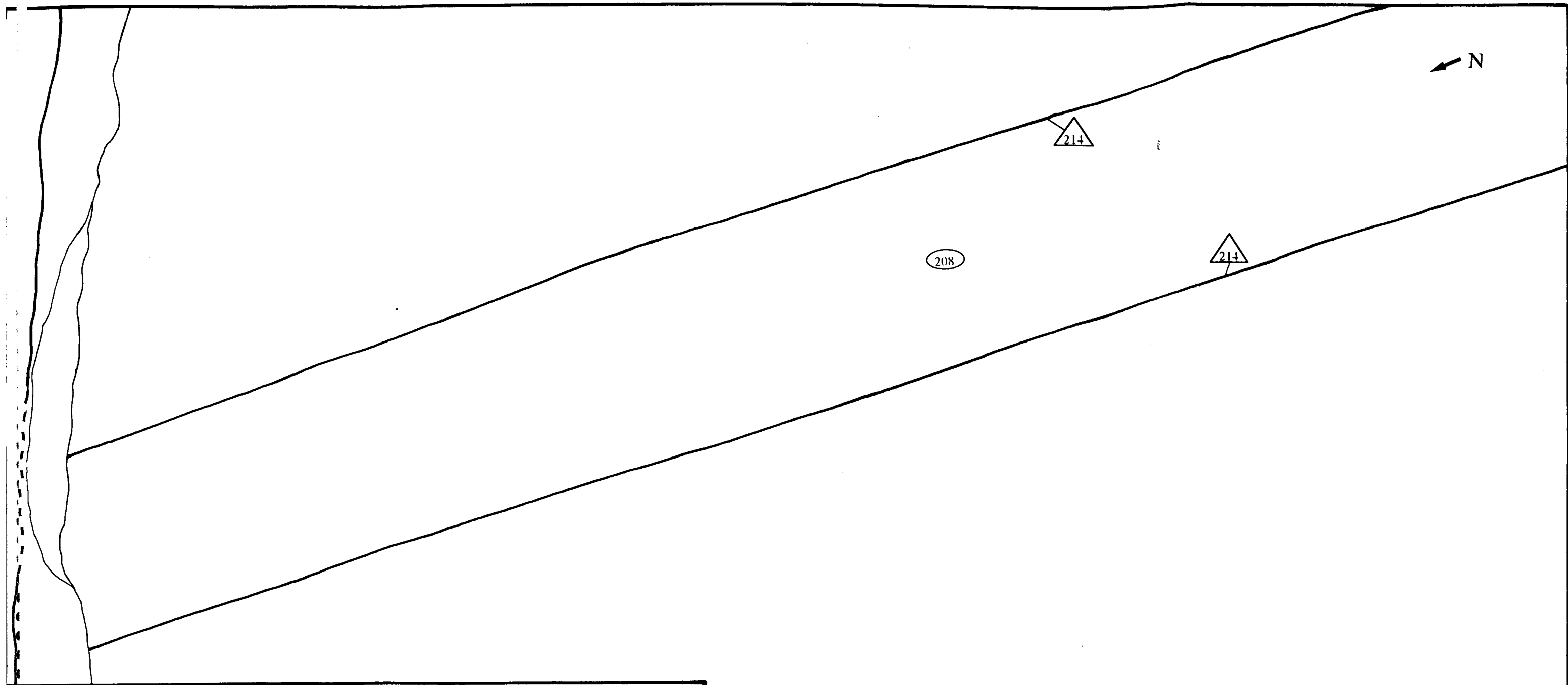
- CAMPANYA 1995 -

SECTOR A-B

FASE I

INHUMACIÓ

Escala 1:10

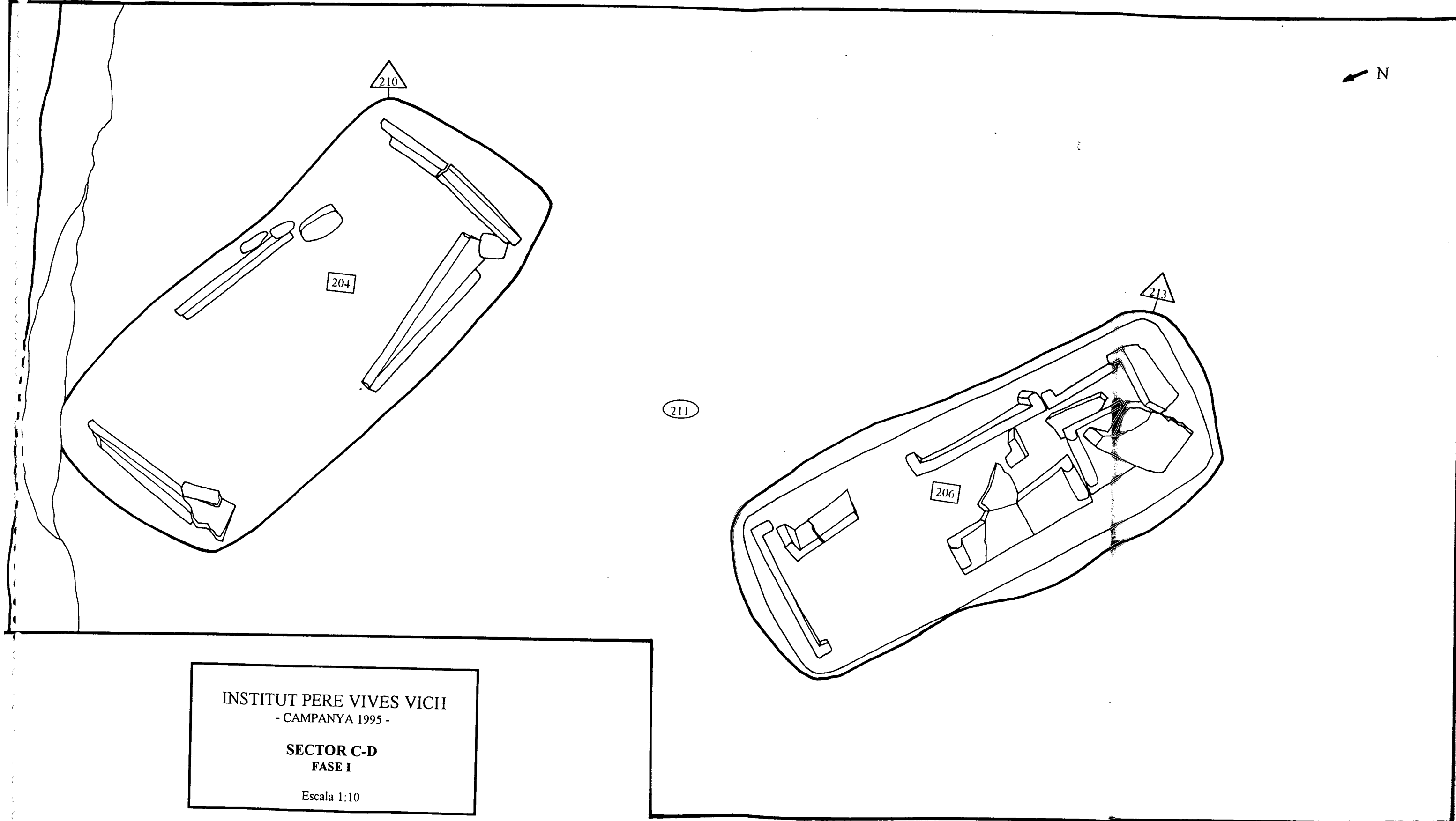
INSTITUT PERE VIVES VICH
- CAMPANYA 1995 -
SECTOR C-D
FASE II
Escala 1:10

N

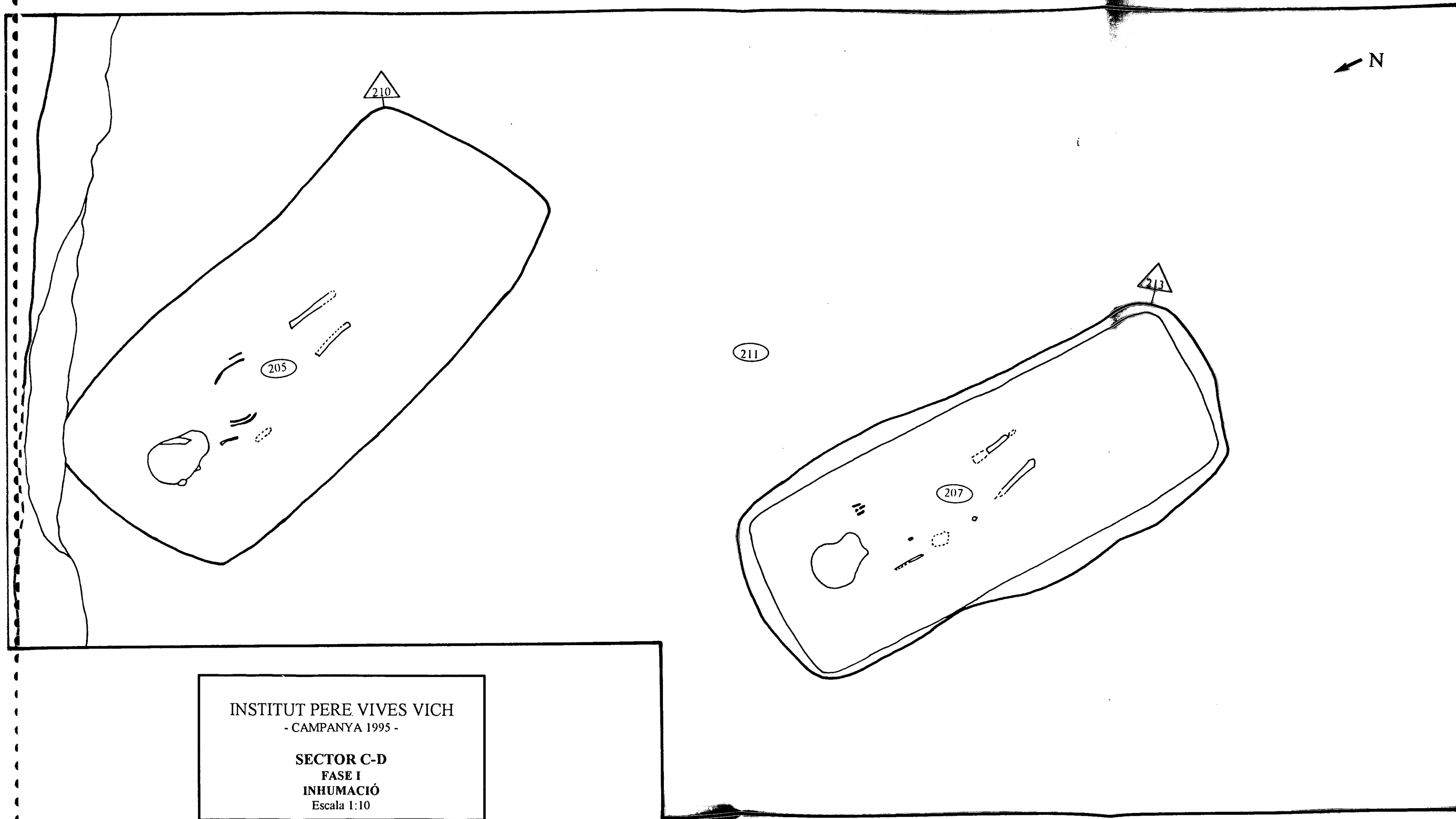
A B C D E F

A B C D F G H I

INSTITUT PERE VIVES VICH
- CAMPANYA 1995 -
SECTOR C-D
FASE I
SIGNES D'IDENTIFICACIÓ DE LES TÈGULES
Escala 1:10

INSTITUT PERE VIVES VICH
- CAMPANYA 1995 -
SECTOR C-D
FASE I
Escala 1:10

INSTITUT PERE VIVES VICH
- CAMPANYA 1995 -
SECTOR C-D
FASE I
INHUMACIÓ
Escala 1:10

DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

Fotografía núm. 1

Fotografía núm. 2

Fotografia núm. 3

Fotografia núm. 4

Fotografia núm. 5

Fotografia núm. 6

Fotografia núm. 7

Fotografia núm. 8

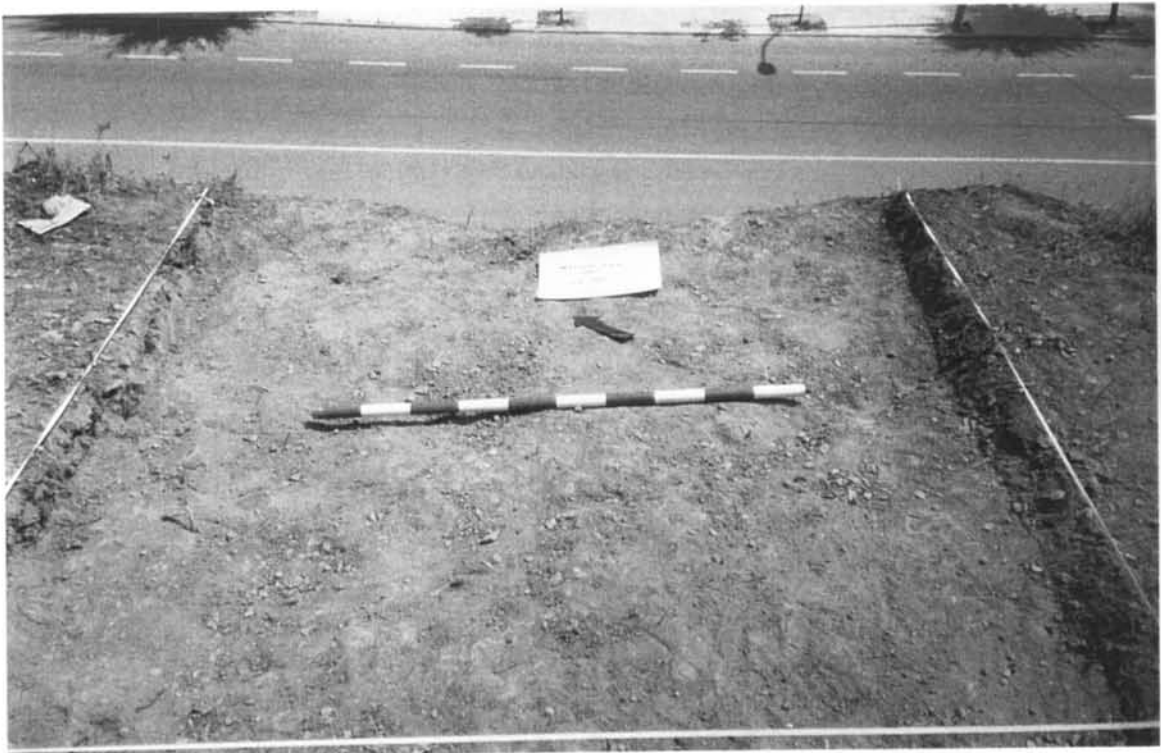
Fotografia núm. 9

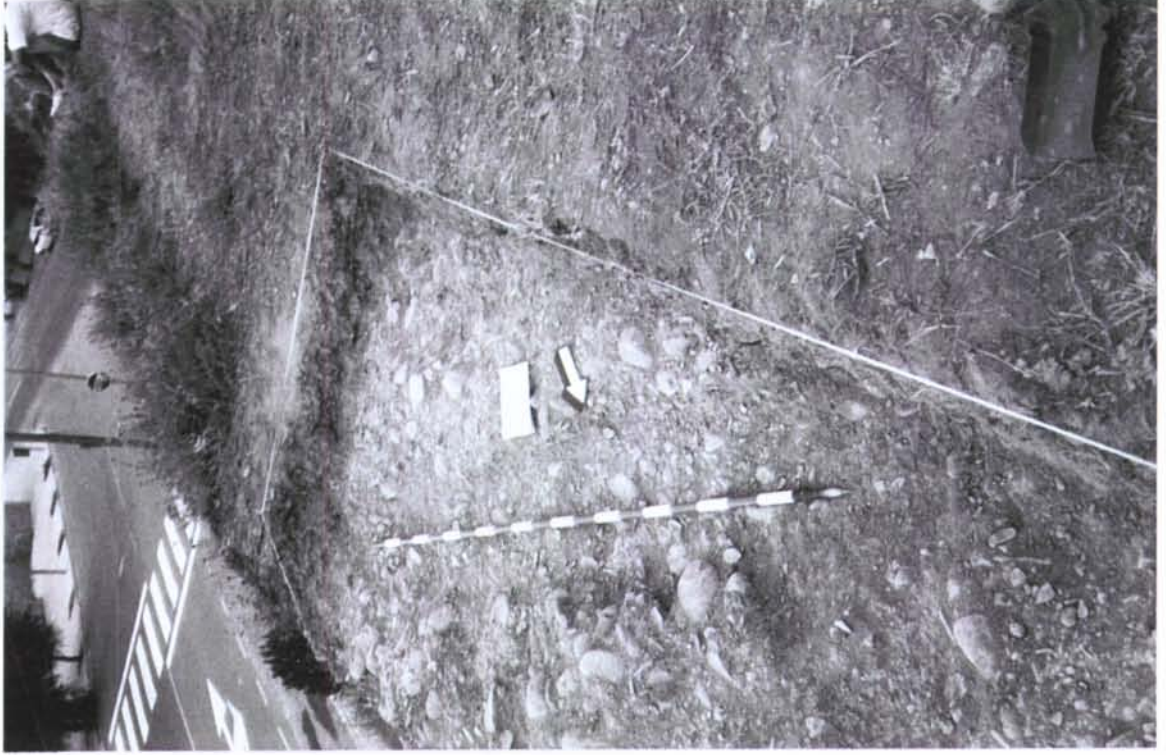
Fotografia núm. 10

Fotografía núm. 11

Fotografía núm. 12

Fotografia núm. 13

Fotografia núm. 14

Fotografía núm. 15

Fotografía núm. 16

Fotografía núm. 17

Fotografía núm. 18

Fotografia núm. 19

Fotografia núm. 20

Fotografia núm. 21

Fotografia núm. 22

Fotografia núm. 23

Fotografia núm. 24

Fotografía núm. 25

Fotografía núm. 26

Fotografia núm. 27

Fotografia núm. 28

Fotografia núm. 29

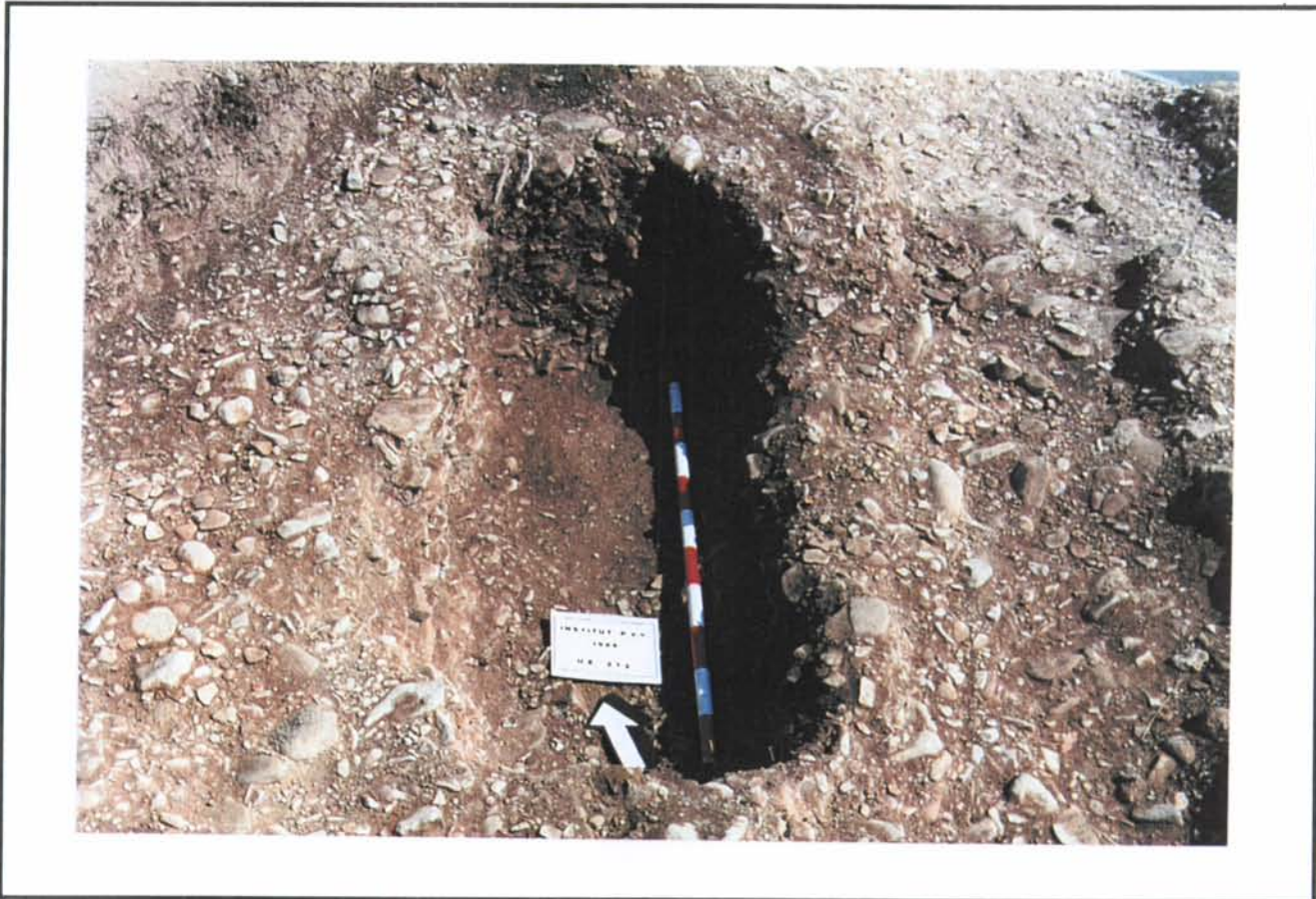
Fotografia núm. 30

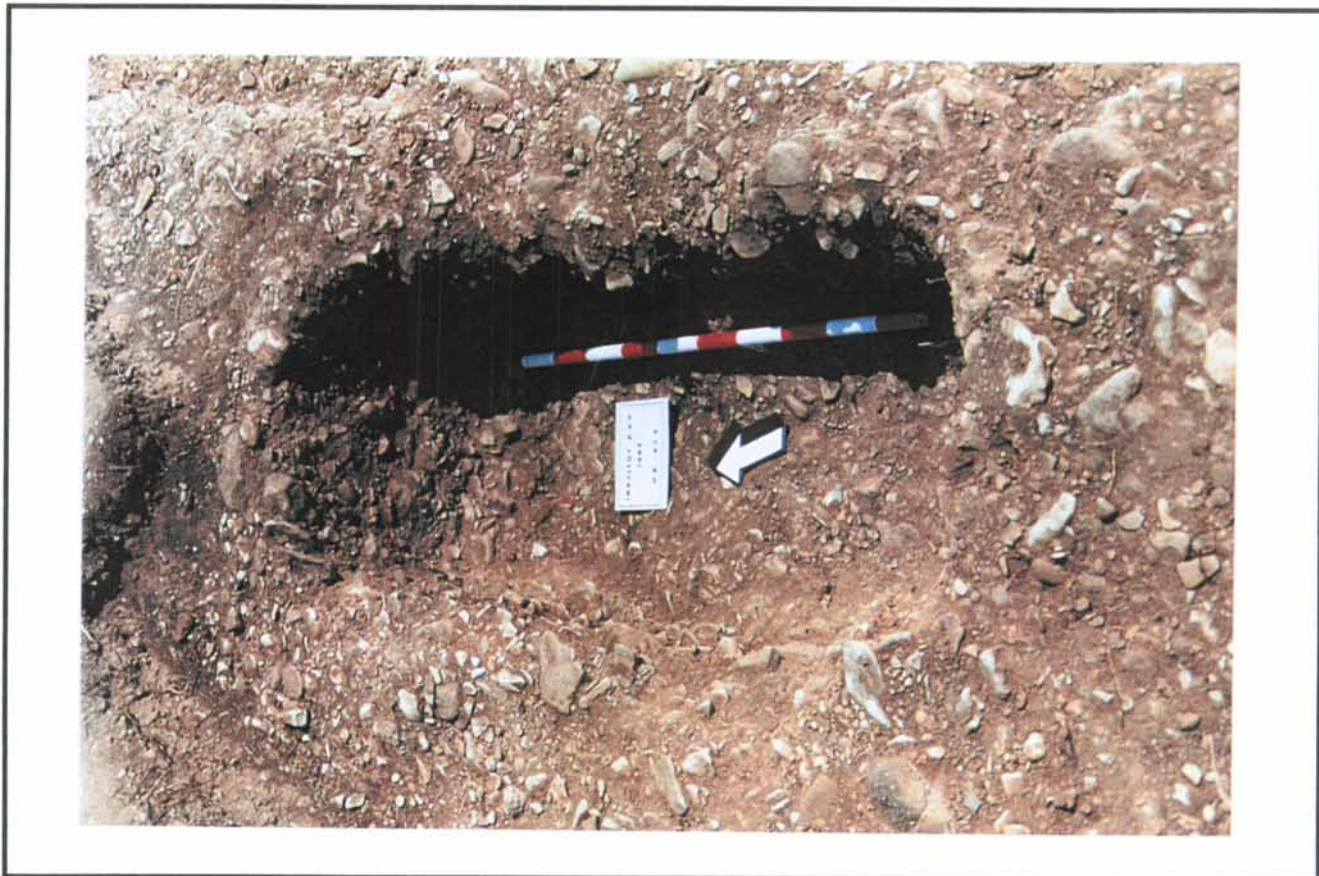
Fotografia núm. 31

Fotografia núm. 32

Fotografia núm. 33

Fotografia núm. 34